

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

2022-12-27 Nr. R-5247
l Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) informuoja, jog 2022-12-13 įstatymu Nr. XIV-1658 priimtas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 3, 12, 13, 25, 26, 32, 33, 38, 39, 40¹, 87, 88, 99, 104², 126, 139, 140, 164 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 61³ straipsniu įstatymas (toliau – Pakeitimas 1), 2022-12-13 įstatymu Nr. XIV-1659 priimtas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 40¹, 81 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 61³ straipsniu įstatymo Nr. XIV-761 pavadinimo, 3, 5 straipsnių pakeitimo ir 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas (toliau – Pakeitimas 2), 2022-11-24 įstatymu Nr. XIV-1598 priimtas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 159 straipsnio pakeitimo įstatymas (toliau – Pakeitimas 3), 2022-11-22 įstatymu Nr. XIV-1552 priimtas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2, 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymas (toliau – VSDĮ pakeitimas), 2022-12-13 įstatymu Nr. XIV-1660 priimtas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 29, 208, 210, 211, 589, 611 straipsnių ir priedo pakeitimo ir kodekso papildymo 188³, 217² straipsniais įstatymas (toliau – ANK pakeitimas).

Pakeitimu 1 atlikti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) pakeitimai:

1) pakeista MAĮ 2 straipsnio 1 dalis, 12 straipsnio 1 dalis, 25 straipsnio 1 dalies 2 punktas. Pakeitimu 1 atsisakoma privalomo mokesčių administratoriaus parengtų apibendrintų paaiškinimų (komentarų) derinimo su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, tačiau prieš išleidžiant apibendrintus paaiškinimus (kommentarus), pastarieji turi būti suderinti su visuomene;

2) atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos teisinėje sistemoje yra specifinės teisinės formos subjektai, nelaikytini nei fiziniai, nei juridiniai asmenimis (pvz., investiciniai fondai, pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą apibrėžiami kaip neturintys juridinio asmens statuso ir nelaikytini organizacijomis), papildyta MAĮ 2 straipsnio 2 dalyje pateikta sąvokos „asmuo“ apibrėžtis, nustatant, kad pagal MAĮ asmeniu laikytini ne tik fiziniai ir juridiniai asmenys, bet ir investicijų fondai bei pensijų fondai;

3) pakeičiama MAĮ 3 straipsnio 4 dalyje numatyta nuostata ir įtvirtinama, kad mokesčių įstatymų pakeitimai, kurie priimami su valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, gali įsigalioti ir anksčiau nei nustatytas 6 mėnesių terminais tik tuo atveju, jeigu nėra sunkinama mokesčių mokėtojų padėtis;

4) atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu jau faktiškai MAĮ 13 straipsnyje numatyti mokesčiai įmokos į Garantinį fondą bei socialinis mokestis nėra aktualūs, pastarieji išbraukiami iš numatytų administruojamų mokesčių sąrašo. Taip pat nustatoma, kad iki Pakeitimo 1 įsigaliojimo susidariusios mokestinės prievolės dėl įmokų į Garantinį fondą ir socialinio mokesčio baigiamos administruoti pagal MAĮ nuostatas, galiojusias iki Pakeitimo 1 įsigaliojimo dienos;

5) siekiant įgyvendinti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos rekomendacijas, susijusias su asmens duomenų apsauga, taip pat siekiant MAĮ tiksliai nurodyti mokesčių administratoriaus atliekamas funkcijas, MAĮ papildomas naujais 25 straipsnio 1 dalies 21 punktu bei 26 straipsnio 1

dalies 13 punktu, šiomis mokesčių administratoriaus funkcijomis: „analizuoja mokestines rizikas ir mokesčių mokėtojų elgseną, įgyvendina mokestinių prievolių nevykdymo prevenciją“;

6) siekiant tinkamai taikyti Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, MAĮ 32 straipsnis papildomas nauja mokesčių administratoriaus pareiga – užtikrinti, kad būtų laikomasi asmens duomenų tvarkymo reikalavimų, ir įgyvendinti tinkamas technines ir organizacines duomenų saugumo priemonės ir kitas duomenų valdytojai nustatytas prievoles;

7) MAĮ 33 straipsnis papildomas nauju 22 punktu, kuriuo įtvirtinama teisė mokesčių administratoriui gauti informaciją apie mokesčių mokėtojus iš įtariamųjų, kaltinamųjų, nuteistųjų registro apie fiziniams ir juridiniams asmenims pradėtus ikiteisminius tyrimus dėl galimo sukčiavimo, neteisėto praturtėjimo, nusikalstamų veikų ekonomikai ir verslo tvarkai, nusikalstamų veikų finansų sistemai, taip pat apie fiziniams ir juridiniams asmenims priimtus ir įsiteisėjusius apkaltinamuosius nuosprendžius dėl šių nusikalstamų veikų. Taip pat MAĮ 33 straipsnio 1 punktu nustatoma, kad mokesčių administratorius turi teisę gauti informaciją apie aibę konkrečiai įvardintų asmenų; 8) atsižvelgiant į tai, kad paslapyje nelaikoma informacija nėra prilyginama viešai informacijai bei siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą, taip pat atsižvelgiant į Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos reikalavimus (Lietuvos Respublikos įstatymuose turi būti nustatytas asmens duomenų rinkimo tikslas, konkretūs renkami asmens duomenys ir šių duomenų saugojimo laikotarpis), MAĮ 38 straipsnis papildomas nuostatomis dėl: a) asmens duomenų viešinimo tikslo; b) konkrečių viešintinų asmens duomenų, c) viešinimo laikotarpio, d) asmens teisės reikalauti jo duomenų apsaugos ir šią teisę atitinkančios atitinkamos mokesčių administratoriaus pareigos;

9) pakeistas MAĮ 39 straipsnis, nustatant, kad mokesčių administratoriaus užsienio valstybių kompetentingiems asmenims pateikta informacija, gavus mokesčių administratoriaus leidimą, gali būti perduodama naudoti nemokestiniais tikslais, jeigu tai numatyta tarptautinėse sutartyse, susitarimuose ar Europos Sąjungos teisės aktuose;

10) papildomas MAĮ nauju 61³ straipsnis, kuris įgyvendina 2021 m. kovo 22 d. Tarybos direktyvą (ES) 2021/514 (DAC7). Šia nuostata platformų operatoriams nustatoma informacijos apie platformoje veikiančius ir ją naudojančius pardavėjus kaupimo, tikrinimo bei pateikimo mokesčių administratoriui prievolė. Taip pat papildomas MAĮ 40¹ straipsnio 1 dalies 4 punktą nauju Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 188³ straipsniu, už netinkamą DAC7 prievolių vykdymą.

11) pakeičiamas MAĮ 40¹ straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktai. MAĮ 40¹ straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatoma vienoda neigiama pasekmė tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims už nelegalų darbą, t. y. nustačius nelegalaus darbo pažeidimą asmuo tampa neatitinkančių minimalius patikimo mokesčių mokėtojo kriterijus 3 metus, neatsižvelgiant ar asmuo buvo nubaustas pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo nuostatas ar pagal ANK. Atitinkamai ANK 95 straipsnis išbraukiamas iš MAĮ 40¹ straipsnio 1 dalies 4 punkto numatyto ANK straipsnių sąrašo. Taip pat pakoreguotas ANK 40¹ straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytas ANK straipsnių sąrašas, panaikinant ANK tam tikrus straipsnius, kurių maksimalus baudų dydis nesiekia 1500 eurų. Taip pat atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimai.

MAĮ 40¹ straipsnis papildytas nauja 3 dalimi, kurioje nustatoma, jog kriterijai nėra taikomi asmenims, nurodytiems Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje (biudžetinės įstaigos; Lietuvos bankas; valstybė ir savivaldybės; valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, tarnybos ar organizacijos; valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“; Europos ekonominių interesų grupės);

12) keičiamas MAĮ 87 straipsnis, kuris nustato, jog palūkanų dydis lygus MAĮ 88 straipsnio 5 dalyje nustatytam palūkanų dydžiui, mokamam pagal mokestinės paskolos sutartį.

Atitinkamai keičiamas ir MAĮ 88 straipsnis, kuriame įtvirtinamas palūkanų dydis, mokamoms pagal mokestinės paskolos sutartį. MAĮ 88 straipsnio 5 dalyje numatoma, kad palūkanų dydis, visais atvejais **negali būti mažesnis už nulį** ir jų apskaičiavimo tvarką nustato finansų ministras, atsižvelgdamas į praėjusio kalendorinio ketvirčio **paskutinės darbo dienos Vyriausybės vertybinio popieriaus, kurio išpirkimo laikotarpis artimiausias 12 mėnesių laikotarpiui, pelningumą antrinės vertybinių popierių apyvartos, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatyme, rinkoje.**

Taip pat pakeičiamas ir MAĮ 99 straipsnis, reglamentuojantis delspinigių dydį. MAĮ 99 straipsnis nustato analogišką dydį nustatytą MAĮ 88 straipsnio 5 dalyje, tačiau jį padidinant 7 procentiniais punktais;

13) MAĮ 126 straipsnio 4 dalis nustatė, kad tais atvejais, kai į mokesčių mokėtojo turėtas išlaidas bei kitus mokėjimus, taip pat turto ir pajamų įsigijimo teisėtumą pagrindžiančius šaltinius nėra galimybės atsižvelgti, kadangi dokumentuose trūksta teisės aktuose numatytų rekvizitų ir (arba) mokesčių administratorius pagal šiuos dokumentus negali tiksliai identifikuoti juose nurodytų asmenų arba, mokesčių administratoriaus duomenimis, tokie asmenys neegzistuoja, mokesčių administratorius leidžia mokesčių mokėtojui papildyti minėtus dokumentus trūkstamais rekvizitais. Apskaitos dokumentų papildymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1999 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. 6, nustatyta tvarka. Būtent MAĮ 126 straipsnio pakeitimu yra pavedama centriniam mokesčių administratoriui nustatyti šių trūkstamų rekvizitų pateikimo tvarką;

14) keičiamas MAĮ 139 straipsnis. Pagal Pakeitimą 1 nustatomas baudos dydis nuo 20 iki 100 proc. Atitinkamai, panaikinama šiuo metu galiojusi MAĮ 139 straipsnio 2 dalies nuostata, kuri numatė didesnio dydžio baudos amplitudę, tais atvejais, kai mokesčių mokėtojas negali pagrįsti pajamų šaltinių;

Taip pat pakeičiama 139 straipsnio 3 dalis (buvusi 139 straipsnio 4 dalis), nustatant, kad apskaičiuota bauda didinama dvigubai, jeigu per MAĮ 68 straipsnio 4 dalyje nustatytą 5 metų terminą (anksčiau buvo 3 metų terminas) padarytas pakartotinis to paties mokesčio pažeidimas;

15) keičiamas MAĮ 140 straipsnis, kuriame papildomas sunkinančių aplinkybių sąrašas. Mokesčių mokėtojui, negalinčiam pagrįsti pajamų šaltinio, mokesčių administratorius turės laikyti tai, kaip mokesčių mokėtojo atsakomybę sunkinančia aplinkybe.

Taip pat papildoma dar viena atsakomybę sunkinančia aplinkybe – pažeidimas padarytas asmeniui siekiant gauti mokestinę naudą.

MAĮ 140 straipsnis papildomas nauja 6 dalimi, kurioje nustatoma solidari atsakomybė už pažeidimus, tačiau pažymime, kad ši nuostata taikytina tik Lietuvos Respublikos muitinės;

16) MAĮ 164 straipsnio 5 dalis keičiama, atsižvelgiant į Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus, siekiant aiškiai apibrėžti ir įtvirtinti, kokią informaciją mokesčių administratorius turi teisę viešinti apie mokesčių mokėtoją savo interneto svetainėje talpinant viešą pranešimą ir kokį terminą šis pranešimas gali būti skelbiamas, kai dokumentų nepavyksta įteikti kitais būdais.

Informuojame, kad Pakeitime 1 nurodyti pakeitimai sietini su MAĮ 13 straipsnyje numatytų tam tikrų mokesčių panaikinimu bei mokesčių teisės aktų įsigaliojimo reglamentavimu įsigalios nuo Pakeitimo 1 priėmimo.

Nuostatos sietinos su DAC7 reguliavimu, įsigalios nuo 2023 m. sausio 1 d.

Kitos nuostatos įsigalios nuo 2023 m. gegužės 1 d.

Detaliau su Pakeitimu 1 nuostatomis galite susipažinti: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/9477dac27d2811edbdcebd68a7a0df7e?jfwid=1hjca17re>

Pakeitimu 2 nustatoma, jog nuostatos reglamentuojančios duomenų apie tarptautines mokėjimo operacijas kaupimą, saugojimą ir teikimą (CESOP) reglamentuos ne MAĮ 61³, o 61⁴ straipsnis, atsižvelgiant į tai, kad Pakeitimu 1 MAĮ 61³ straipsnyje reglamentuotos nuostatos susijusios su DAC7.

Detaliau su Pakeitimu 2 nuostatomis galite susipažinti: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e5e77af07d2811edbdcebd68a7a0df7e?jfwid=1hjca17re>

Pakeitimu 3 koreguojamas MAĮ 159 straipsnio redakcija ir nustatoma, jog skundai dėl centrinio mokesčių administratoriaus arba Mokestinių ginčų komisijos sprendimo dėl mokestinio ginčo nagrinėjami **pirmosios instancijos** administraciniame teisme. Pažymėtina, kad taip pat yra priimtas ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) pakeitimas (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1c48814070a211ed8a47de53ff967b64?jfwid=1hjca194i>),

kuriuo keičiamas ABTĮ 31 straipsnis ir nustatoma, jog administracinė byla yra nagrinėjama: 1) teismo rūmuose, kurių veiklos teritorijoje yra pareiškėjo gyvenamoji vieta (buveinė), jei ji yra Lietuvos Respublikos teritorijoje; 2) kai skundą (prašymą, pareiškimą) paduoda pareiškėjas, kurio gyvenamoji vieta (buveinė) yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, - pareiškėjo pasirinktuose teismo rūmuose; 3) kai skundą (prašymą, pareiškimą) paduoda keli pareiškėjai, kurių gyvenamoji vieta (buveinė) yra skirtingų teismo rūmų veiklos teritorijose, - pareiškėjų bendrai pasirinktuose

teismo rūmuose, kurių veiklos teritorijoje yra bent vieno iš pareiškėjų gyvenamoji vieta (buveinė). Įstatymo nuostatos įsigalios nuo 2024 m. sausio 1 d.

Detaliau su Pakeitimu 3 galite susipažinti: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1c48814070a211ed8a47de53ff967b64?jfwid=1hjca194i>

VSDĮ pakeitimu pakeičiamas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau – VSDĮ) 19 straipsnis ir jame nustatoma, jog jeigu patikrinimo metu nustatoma, kad socialinio draudimo įmokos neteisėtai sumažintos, priskaičiuojama trūkstama socialinio draudimo įmokų suma ir draudėjui skiriama bauda mutatis mutandis taikant MAĮ 139 ir 140 straipsniuose nurodytus baudų dydžius ir nustatytą baudų skyrimo tvarką. Atitinkamai iki 2022-05-01 baudos dydis gali būti nuo 10 iki 50 proc., o nuo 2022-05-01, atsižvelgiant į Pakeitimą 1, nuo 20 iki 100 proc.

Detaliau su pakeitimu galite susipažinti: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/f245acc26a6f11ed8a47de53ff967b64?jfwid=1hjca19j8>

ANK pakeitimu, be kitų atliktų pakeitimų, pakoreguotas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 611 straipsnis, kuriame nustatyta, jog protokolai už nusižengimą numatytą ANK 187 straipsnio 1 ir 2 dalyje gali būti automatiškai formuojami ir tokie protokolai nėra pasirašomi.

Detaliau su pakeitimu galite susipažinti: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4f9502127d2911edbdcebd68a7a0df7e?jfwid=1hjca1a3z>

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

Romas Karmaza, tel. (8 5) 2668 209, el. p. romas.karmaza@vmi.lt